

Funktionskrav på elmätare

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ändringar i ellagen och fjärrvärmelagen. Ändringarna i ellagen innebär en utvidgning av elanvändarnas rätt att få timmätning av sin elförbrukning redovisad utan att debiteras de merkostnader som kan uppstå. Dessutom föreslås att det i ellagen förs in ett nytt bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om de funktionskrav som mätsystem och mätutrustning ska uppfylla. Ändringen i fjärrvärmelagen är av författningstekniskt slag.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2017.

Behandlade förslag

Proposition 2016/17:73 Funktionskrav på elmätare.

Innehållsförteckning

- Utskottets förslag till riksdagsbeslut3
- Redogörelse för ärendet4
 - Ärendet och dess beredning.....4
 - Bakgrund4
 - Propositionens huvudsakliga innehåll4
- Utskottets överväganden.....5
 - Funktionskrav på elmätare5
 - Propositionen5
 - Utskottets ställningstagande.....6
- Förteckning över behandlade förslag.....7
 - Propositionen7
- Regeringens lagförslag8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Funktionskrav på elmätare

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i ellagen (1997:857),
2. lag om ändring i fjärrvärmelagen (2008:263).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:73 punkterna 1 och 2.

Stockholm den 16 februari 2017

På näringsutskottets vägnar

Jennie Nilsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jennie Nilsson (S), Lars Hjalmered (M), Åsa Westlund (S), Hans Rothenberg (M), Ingemar Nilsson (S), Hanif Bali (M), Per-Arne Håkansson (S), Lise Nordin (MP), Anna Wallén (S), Mattias Bäckström Johansson (SD), Said Abdu (L), Birger Lahti (V), Penilla Gunther (KD), Anna-Caren Säterberg (S), Sofia Fölster (M), Johan Nissinen (SD) och Rickard Nordin (C).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens proposition 2016/17:73 Funktionskrav på elmätare. Inga motioner har väckts med anledning av propositionen. I bilaga 1 finns regeringens förslag till riksdagsbeslut och i bilaga 2 återfinns regeringens lagförslag.

Bakgrund

Regeringen beslutade den 24 maj 2012 kommittédirektivet Samordningsråd med kunskapsplattform för smarta elnät (dir. 2012:48). Ett nationellt samordningsråd tillsattes med uppdrag att bl.a. ta fram ett förslag till en nationell handlingsplan för utvecklingen av smarta elnät. I december 2014 redovisade samordningsrådet sitt slutbetänkande Planera för effekt! (SOU 2014:84). Samordningsrådet lämnade flera rekommendationer och förslag varav endast ett förslag innebar en lagändring. Det förslaget behandlas i detta lagstiftningsärende.

Regeringen beslutade i augusti 2014 att ge Energimarknadsinspektionen i uppdrag att utreda och föreslå vilka funktionskrav som bör ställas på elmätare i framtiden. Energimarknadsinspektionen redovisade uppdraget i maj 2015 i rapporten Funktionskrav på framtidens elmätare (Ei R2015:09). I rapporten föreslås åtta funktionskrav som rör både mätsystemet och mätutrustningen. Energimarknadsinspektionen har i uppdrag att ta fram förslag till de författningsändringar som krävs för att reglera funktionskraven. Uppdraget ska redovisas senast den 1 november 2017.

Regeringen beslutade den 24 november 2016 att inhämta Lagrådets yttrande över de föreslagna förändringarna i ellagen. Lagrådet hade inga invändningar mot förslagen. Lagförslaget om en ändring i fjärrvärmelagen är författningstekniskt och även i övrigt av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Lagrådets yttrande har därför inte inhämtats.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås ändringar i ellagen (1997:857) som innebär en utvidgning av elanvändarnas rätt att få timmätning av sin elförbrukning redovisad utan att debiteras de merkostnader som kan uppstå. Dessutom föreslås att det i ellagen förs in ett nytt bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om de funktionskrav som mätsystem och mätutrustning ska uppfylla.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2017.

Utskottets överväganden

Funktionskrav på elmätare

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i ellagen (1997:857) och fjärrvärmelagen (2008:263).

Propositionen

Timmätning och funktionskrav

I propositionen föreslår regeringen att en elanvändare som har begärt att nätkoncessionshavaren ska lämna information som visar elanvändarens förbrukning per timme inte ska få debiteras merkostnaden för en sådan mätning. Regeringens förslag innebär en utvidgning av elkundernas rätt att få timmätning av sin förbrukning redovisad utan särskilda kostnader. Sedan tidigare gäller att om en elanvändare ingår ett avtal som kräver timmätning ska elanvändaren inte debiteras någon merkostnad för detta. I tillägg till detta innebär förslaget att det införs en ny bestämmelse som ger elanvändare rätt att kostnadsfritt få tillgång till information som visar användarens förbrukning per timme. För att tillmötesgå en elanvändares begäran om att få information om sin förbrukning per timme blir det nödvändigt för elnätsföretaget att mäta per timme och rapportera mätresultaten till elanvändaren. Det är upp till elnätsföretagen själva att välja hur timmätningen ska genomföras och på vilket sätt informationen om elförbrukningen per timme ska lämnas till kunden.

Vidare föreslås i propositionen att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om de funktionskrav som mätsystem och mätutrustning ska uppfylla. Förslaget syftar till att göra det möjligt att reglera de funktionskrav som Energimarknadsinspektionen har föreslagit att mätsystem och mätutrustning ska uppfylla (Ei R2015:09). Föreskrifter finns i dag i mätförordningen och i Energimarknadsinspektionens föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2011:3) om mätning, beräkning och rapportering av överförd el. Med det nuvarande bemyndigandet kan regeringen eller Energimarknadsinspektionen föreskriva om de funktionskrav som avser mätning och beräkning av överförd el och rapportering av resultaten från mätning och beräkning. Det är däremot tveksamt om bemyndigandet ger rätt att föreskriva om att mätsystem och mätutrustning ska uppfylla en viss funktion i fråga om möjligheter att komma åt data i utrustningen, t.ex. att elmätaren ska förses med ett öppet, standardiserat gränssnitt eller att mätsystem och mätutrustning ska möjliggöra fjärravläsning av mätvärden. För

att kunna föreskriva om samtliga funktioner som föreslås av Energimarknadsinspektionen behövs därför ett nytt bemyndigande i ellagen.

Kommunala fjärrvärmeföretag

Propositionen behandlar även en författningsteknisk ändring av fjärrvärmelagen. Enligt regeringens förslag ska en hänvisning i fjärrvärmelagen (2008:263) till bestämmelser om kommunala juridiska personer i kommunallagen uppdateras så att hänvisningen görs till rätt bestämmelser och med rätt uttryck. Genom lagen (2014:577) om ändring i fjärrvärmelagen (2008:263) ändrades lagens 38 §. Ändringen avsåg en hänvisning till bestämmelser i kommunallagen (1991:900) om kommunala bolag, stiftelser och föreningar. I hänvisningen ändrades uttrycket ”ett kommunalt företag som avses i 3 kap. 16–18 §§ kommunallagen” till ”en sådan juridisk person som avses i 3 kap. 16 a–18 b §§ kommunallagen” (se prop. 2013/14:118, bet. 2013/14:KU41, rskr. 2013/14:280). I 39 § fjärrvärmelagen finns en hänvisning som avser samma juridiska personer och samma paragrafer som i 38 §. Av förbiseende gjordes dock ingen motsvarande ändring i hänvisningen i 39 §. Detta åtgärdas i denna proposition.

Ikraftträdande och konsekvenser av förslagen

I propositionen framförs att de föreslagna lagändringarna är angelägna och därför bör träda i kraft så snart som möjligt. Det bedöms inte finnas behov av övergångsbestämmelser. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2017. En konsekvensanalys av lagändringarna återfinns i propositionen på s. 18–21.

Tillkännagivande om Vattenfalls roll i energisystemet

I propositionen redovisar regeringen även sin bedömning när det gäller riksdagens tillkännagivande om Vattenfalls roll i energisystemet. Riksdagen har tillkännaggett att regeringen på lämpligt sätt bör tydliggöra att den parlamentariskt sammansatta Energikommisionen bör diskutera frågor som rör Vattenfalls roll i energisystemet och bolagets uppdrag och mål (skr. 2015/16:33, bet. 2015/16:NU7, rskr. 2015/16:140). Detta tillkännagivande behandlades på Energikommisionens sammanträde den 29 september 2016. Regeringen anser därmed att tillkännagivandet är tillgodosett.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör anta de framlagda lagförslagen av de skäl som angetts i propositionen. Riksdagen bör således bifalla propositionen. Vidare noterar utskottet regeringens bedömning att riksdagens tillkännagivande om Vattenfalls roll i energisystemet har behandlats och tillgodosetts.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2016/17:73 Funktionskrav för elmätare:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i fjärrvärmelagen (2008:263).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857)

Härigenom föreskrivs i fråga om ellagen (1997:857)

dels att 3 kap. 10–11 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 3 kap. 10 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.10 §¹

Den som har nätkoncession är skyldig att utföra mätning av mängden överförd el och dess fördelning över tiden.

Om en elanvändare har ett säkringsabonnemang om högst 63 ampere *skall* nätkoncessionshavaren i stället dels preliminärt beräkna mängden överförd el och dess fördelning över tiden (preliminär schablonberäkning), dels slutligt mäta mängden överförd el och beräkna dess fördelning över tiden (slutlig schablonberäkning). Detta gäller inte en elanvändare som begärt att mängden överförd el och dess fördelning över tiden *skall* mätas.

Det åligger nätkoncessionshavaren att rapportera resultaten av de mätningar och beräkningar som nämns i första och andra styckena.

Närmare föreskrifter om angivna skyldigheter meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Om en elanvändare har ett säkringsabonnemang om högst 63 ampere *ska* nätkoncessionshavaren i stället dels preliminärt beräkna mängden överförd el och dess fördelning över tiden (preliminär schablonberäkning), dels slutligt mäta mängden överförd el och beräkna dess fördelning över tiden (slutlig schablonberäkning). Detta gäller inte en elanvändare som begärt att mängden överförd el och dess fördelning över tiden *ska* mätas.

¹ Senaste lydelse 2005:404.

10 a §²

Rapportering av mätresultat och beräkningar enligt 10 § ska ske till den systemansvariga myndigheten och kontoföringsmyndigheten samt berörda nätkoncessionshavare, elanvändare, elproducenter, balansansvariga och elleverantörer. På begäran ska rapportering ske till ett företag som elanvändaren eller elproducenten har utsett.

Nätkoncessionshavaren ska rapportera resultaten av de mätningar och beräkningar som görs enligt 10 §.

Resultaten ska rapporteras till den systemansvariga myndigheten och kontoföringsmyndigheten och till berörda nätkoncessionshavare, elanvändare, elproducenter, balansansvariga och elleverantörer. På begäran ska resultaten rapporteras till ett företag som elanvändaren eller elproducenten har utsett.

10 b §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. mätning, beräkning och rapportering enligt 10 och 10 a §§, och

2. de funktionskrav som mätsystem och mätutrustning ska uppfylla.

11 §³

En elanvändare som begär att elförbrukningen ska mätas på annat sätt än enligt de föreskrifter som meddelats med stöd av 10 § ska av nätkoncessionshavaren debiteras merkostnaden för denna mätning och för rapporteringen av resultaten av dessa mätningar. Om mätningen av elanvändarens förbrukning därvid kräver en annan mätutrustning än vid mätning enligt de nämnda föreskrifterna ska elanvändaren debiteras kostnaden för mätaren med tillhörande insamlingsutrustning och för dess installation i uttagspunkten.

En elanvändare som begär att elförbrukningen ska mätas på annat sätt än enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 10 b § ska av nätkoncessionshavaren debiteras merkostnaden för denna mätning och för rapporteringen av resultaten av dessa mätningar. Om mätningen av elanvändarens förbrukning kräver en annan mätutrustning än vid mätning enligt de nämnda föreskrifterna ska elanvändaren debiteras kostnaden för mätaren med tillhörande insamlingsutrustning och för dess installation i uttagspunkten.

² Senaste lydelse 2015:259.

³ Senaste lydelse 2012:510.

Andra kostnader för mätning än de som nu nämnts får inte debiteras enskilda elanvändare. Trots det som sägs i första stycket får en elanvändare, *som ingått ett avtal om leverans av el som förutsätter att mängden överförd el ska mätas per timme, inte debiteras merkostnader för detta.*

Andra kostnader för mätning än de som nu nämnts får inte debiteras enskilda elanvändare. Trots det som sägs i första stycket får en elanvändare *inte debiteras merkostnader för att den har*

1. ingått ett avtal om leverans av el som förutsätter att mängden överförd el ska mätas per timme, eller

2. begärt att nätkoncessionshavaren ska lämna information som visar elanvändarens förbrukning per timme.

Tvister i frågor som avses i första eller andra stycket prövas av nätmyndigheten. En tvist prövas dock inte om det visas att ansökan om prövning kommit in till nätmyndigheten senare än två år efter det att nätkoncessionshavaren sänt ett skriftligt ställningstagande till berörd part under dennes senaste kända adress.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2017.

2 Förslag till lag om ändring i fjärrvärmelagen (2008:263)

Härigenom föreskrivs att 39 § fjärrvärmelagen (2008:263) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

39 §

Trots bestämmelsen i 2 kap. 1 § kommunallagen (1991:900) om anknytning till kommunens område eller dess medlemmar, får *ett kommunalt företag* som avses i 3 kap. 16–18 §§ samma lag bedriva fjärrvärmeverksamhet utanför kommunen, om det görs i geografisk närhet till fjärrvärmeverksamheten inom kommunen och i syfte att uppnå en ändamålsenlig fjärrvärmeverksamhet.

Trots bestämmelsen i 2 kap. 1 § kommunallagen (1991:900) om anknytning till kommunens område eller dess medlemmar, får *en sådan juridisk person* som avses i 3 kap. 16 a–18 b §§ samma lag bedriva fjärrvärmeverksamhet utanför kommunen, om det görs i geografisk närhet till fjärrvärmeverksamheten inom kommunen och i syfte att uppnå en ändamålsenlig fjärrvärmeverksamhet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2017.